

David Matoušek

**PRÁCE
S MIKROKONTROLÉRY
ATMEL AVR AT90S**

2. vydání

Praha 2006

Původně jsme již dotisk této knihy nechťeli vůbec udělat, protože se procesory Atmel AVR řady AT90S.. přestaly již vyrábět. Poté co jsme původní vydání doprodali, mnoho čtenářů se o tuto knihu stále zajímalo, neboť obsahuje mnoho praktických příkladů, konkrétních řešení a programovacích postupů.

*Protože tento tlak sílil (a na veletrhu AMPER 2006 obzvlášť), rozhodli jsme se tento díl s drobnými úpravami dotisknout – autor dodatečně připravil krátkou kapitulu 14, aby bylo možné provozovat programátory pro nastupující typy **ATtiny2313** (místo AT90S2313) a **ATmega8535** (místo AT90S8535) – viz migrační datasheety na doprovodném CD. Z časových důvodů nebylo možné tento díl celý přepracovat na nové typy obvodů Atmel AVR. Také předpokládáme, že se tento díl nedostane do ruky vysloveným začátečníkům. Ale zejména těm, kteří již nějakou zkušenost s mikrokontroléry mají a dokáží si při úpravách programů poradit. Vždyť jde o to, využít bohatého potenciálu scénářů řešících jednotlivé problémy, s nimiž se můžete v praxi setkat.*

A také bylo by škoda na některé přípravy „zapomenout“, přičemž je lze využít také při práci s jinými procesory (jsou na ně z jiných knih odkazy).

Komerční využití stavebních návodů je povoleno jen s písemným souhlasem autora a nakladatelství.

Soubory na CD ROM mající přímo vztah ke knize, které vytvořil sám autor (tj. obsah adresářů FOTO, PROGRAMY, SPOJE a UPDATE), nejsou volně šířitelné a vztahují se na ně autorská práva.

David Matoušek

PRÁCE S MIKROKONTROLÉRY ATMEL AVR AT90S

Lektor 1. vydání: Jiří Kopelent

Bez předchozího písemného svolení nakladatelství nesmí být kterákoli část kopírována nebo rozmnožována jakoukoli formou (tisk, fotokopie, mikrofilm nebo jiný postup), zadána do informačního systému nebo přenášena v jiné formě či jinými prostředky.

Autor a nakladatelství nepřejímají záruku za správnost tištěných materiálů. Předkládaná zapojení a informace jsou zveřejněny bez ohledu na případné patenty třetích osob. Nároky na odškodnění na základě změn, chyb nebo vynechání jsou zásadně vyloučeny.

Veškerá práva vyhrazena.

© Ing. David Matoušek, 2006

© Nakladatelství BEN – technická literatura, Věšínova 5, Praha 10

David Matoušek:

Práce s mikrokontroléry Atmel AVR AT90S

BEN – technická literatura, Praha 2006

2. vydání

ISBN 80-7300-209-4

OBSAH

CO NAJDETE NA DOPROVODNÉM CD	
O KNIZE 10	
1	ÚVOD 11
1.1	Základní pojmy – terminologie 12
1.2	Standardní registry a jejich význam 14
2	ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI MIKROKONTROLÉRŮ AVR 17
2.1	Mutace a pouzdra 21
2.2	Stručný popis vývodů 28
2.3	Oscilátor 28
2.4	AVR architektura 30
2.5	Programování mikrokontrolérů AVR 33
2.5.1	<i>Paměťové zámky</i> 33
2.5.2	<i>Propojky</i> 33
2.5.3	<i>Signatura</i> 34
2.5.4	<i>Paralelní programování</i> 34
2.5.5	<i>Sériový download</i> 35
2.6	Charakteristické a mezní údaje 39
3	PROGRAMÁTORY A VÝVOJOVÉ KITY PRO VYBRANÉ MIKROKONTROLÉRY 41
3.1	Myšlenka platformy SDK – Programátor a vývojový kit v jednom! 42
3.1.1	<i>Tři desky a jeden ovládací program</i> 42
3.1.2	<i>Datové konektory</i> 43
3.1.3	<i>Propojovací „kablíky“</i> 43
3.1.4	<i>Propojovací kabel</i> 44
3.2	SDK2313 – programátor pro AT90S2313 44
3.2.1	<i>Výkres desky plošných spojů SDK2313</i> 46
3.3	SDK8535 – programátor pro AT90S8535 48
3.3.1	<i>Výkres desky plošných spojů SDK8535</i> 50
3.4	SDK2343 – programátor pro AT90S2343 52
3.4.1	<i>Výkres desky plošných spojů SDK2343</i> 53
3.5	Oživení SDK kitů 55
3.6	Komplexní programátor SDKAVR 1.0 56

4 PROGRAMÁTORSKÝ MODEL MIKROKONTROLÉRŮ AVR 57

4.1	Rozdělení paměťového prostoru	58
4.1.1	<i>Vnitřní paměť .....</i>	58
4.1.2	<i>Vnější datová paměť u AT90S8515 .....</i>	59
4.2	Úvodní popis registrů	65
4.2.1	<i>Registrové pole (Register File) .....</i>	66
4.2.2	<i>Ukazatele (pointery) .....</i>	66
4.2.3	<i>Vstupně/výstupní registry (I/O Memory) .....</i>	67

5 INSTRUKČNÍ SOUBOR 73

5.1	Operandy instrukcí	74
5.1.1	<i>Základní pojmy .....</i>	74
5.1.2	<i>Přímé adresování jednoho registru .....</i>	74
5.1.3	<i>Přímé adresování dvou registrů .....</i>	75
5.1.4	<i>Přímé adresování vstupně/výstupního registru .....</i>	75
5.1.5	<i>Přímé adresování dat .....</i>	76
5.1.6	<i>Nepřímé adresování dat .....</i>	76
5.1.7	<i>Nepřímé adresování dat s posunutím .....</i>	77
5.1.8	<i>Nepřímé adresování dat s pre-dekrementem .....</i>	77
5.1.9	<i>Nepřímé adresování dat s post-inkrementem .....</i>	78
5.1.10	<i>Adresování konstant uložených v paměti programu (instrukce LPM) .....</i>	78
5.1.11	<i>Nepřímé adresování paměti programu (instrukce IJMP nebo ICALL) .....</i>	79
5.1.12	<i>Relativní adresování paměti programu (instrukce RJMP nebo RCALL) .....</i>	79
5.1.13	<i>Zkrácené relativní adresování paměti programu (podmíněné skoky) .....</i>	80
5.2	Typy skoků	80
5.3	Zavedené symboly	81
5.4	Přesuny dat	82
5.5	Bitové operace	85
5.6	Skoky a přeskoky	87
5.7	Instrukce pro podporu podprogramů	90
5.8	Logické operace	91
5.9	Aritmetické operace	92
5.10	Porovnávací instrukce	96
5.11	Další instrukce	97
5.12	Realizace chybějících operací	97
5.12.1	<i>Násobení dvou 8bitových čísel bez znaménka .....</i>	97
5.12.2	<i>Dělení dvou 8bitových čísel bez znaménka .....</i>	99
5.12.3	<i>Dělení dvou 16bitových čísel bez znaménka .....</i>	101

6	ASSEMBLER AVR 3.1 PROGRAMÁTOR SDKAVR 1.0	103
6.1	Základní pojmy při práci s AVR 3.1	104
6.1.1	<i>Symboly .....</i>	104
6.1.2	<i>Návěští .....</i>	104
6.1.3	<i>ASCII literály .....</i>	105
6.1.4	<i>Komentář .....</i>	105
6.1.5	<i>Lokační čítač programového segmentu (PC) .....</i>	105
6.1.6	<i>Čísla a operátory .....</i>	106
6.2	Direktivy AVR 3.1	108
6.2.1	<i>Základní direktivy .....</i>	108
6.2.2	<i>Práce s makry .....</i>	111
6.2.3	<i>Řízení výpisu překladu .....</i>	112
6.3	Ovládání AVR 3.1	113
6.4	Co najdete v souborech INC	114
6.5	Ovládání vývojového prostředí SDKAVR 1.0	118
7	ZÁKLADY POUŽÍVÁNÍ PARALELNÍCH PORTŮ ...	121
7.1	Popis paralelního portu	122
7.2	Buzení osmi LED – přípravek AT8LED	124
7.2.1	<i>PROG_01 – běžící světlo .....</i>	126
7.3	Buzení 7segmentového displeje – přípravek AT7SEG	129
7.3.1	<i>PROG_02A – test 7segmentového displeje (varianta A) .....</i>	131
7.3.2	<i>PROG_02B – test 7segmentového displeje (varianta B) .....</i>	134
7.4	Buzení LCD displeje 16 × 2 znaků	136
7.4.1	<i>Popis komunikace .....</i>	136
7.4.2a	<i>Přípravek ATLCCTX2 .....</i>	139
7.4.2b	<i>Obslužné rutiny pro přípravek ATLCCTX2 .....</i>	143
7.4.3	<i>PROG_03 – Zobrazení jednoduchého textu .....</i>	147
7.4.4	<i>PROG_04 – Zobrazení češtiny .....</i>	153
7.4.5	<i>PROG_05 – Jednoduchá animace textu .....</i>	155
7.5	Maticová klávesnice – přípravek ATKLAV	158
7.5.1	<i>PROG_06 – Čtení znaků z klávesnice a jejich zobrazení na 7segmentovce .....</i>	159
7.5.2	<i>PROG_07 – Editace znaků na LCD displeji .....</i>	164
7.6	Když je málo vývodů – přípravek ATSPI595	168
7.6.1	<i>PROG_08 – Ukázka práce s přípravkem ATSPI595 .....</i>	170
8	OBVODY SE SBĚRNICÍ I²C	173
8.1	Základní informace o sběrnici I²C	174
8.2	SAA1064 – budič LED displeje pro 2/4 segmentovky	181

8.2.1	Schéma zapojení	181
8.2.2	Čtení stavového bitu PR	183
8.2.3	Zápis řídicích a datových bitů	185
8.2.4	Diskuze výkonové ztráty	185
8.2.5	Přípravek ATSAA1064	186
8.3	Aplikace přípravku ATSAA1064	189
8.3.1	Základní rutiny pro práci s ATSAA1064	189
8.3.2	Zobrazení 16bitového čísla hexadecimálně	194

9 RESET A PŘERUŠENÍ 197

9.1	Vektory přerušení a resetu	198
9.2	Zdroje resetu	200
9.2.1	Power-on Reset	202
9.2.2	Vnější reset	202
9.2.3	WDT reset	203
9.2.4	Registr MCUSR (pouze u některých typů)	206
9.3	Obsluha přerušení	206
9.3.1	Registr SREG	206
9.3.2	Vnější vstupy přerušení INT0 a INT1	207
9.3.3	Časová odezva přerušení	209
9.4	Příklady použití	210
9.4.1	Použití obvodu Watchdog	210
9.4.2	Přípravky ATDIPSW a ATSVORKY	211
9.4.3	Příklad použití vnějšího vstupu přerušení INT0	214

10 ČÍTAČE/ČASOVAČE 219

10.1	Čítač/časovač 0 (jednoduchý 8bitový čítač/časovač)	221
10.1.1	Registry čítače/časovače 0	221
10.1.2	Podpora čítače/časovače 0 v přerušovacím systému	222
10.1.3	Závěrečné poznámky	222
10.2	Čítač/časovač 1 (16bitový čítač/časovač vybavený obvodem Input Capture a Output Compare)	223
10.2.1	Stručný výklad jednotlivých režimů	224
10.2.2	Registry čítače/časovače 1	225
10.2.3	Režim PWM generátoru	229
10.2.4	Podpora čítače/časovače 1 v přerušovacím systému	232
10.2.5	Závěrečné poznámky	232
10.3	Čítač/časovač 2 (8bitový čítač/časovač vybavený obvodem Output Compare; pouze u AT90S8535)	233
10.3.1	Stručný výklad jednotlivých režimů	234
10.3.2	Registry čítače/časovače 2	234
10.3.3	Režim PWM generátoru	236

10.3.4	Asynchronní režim čítače/časovače 2.....	237
10.3.5	Podpora čítače/časovače 2 v přerušovacím systému	240
10.4	Registry pro řízení přerušovacího systému (TIMSK a TIFR) ..	240
10.5	Aplikace čítačů/časovačů	241
10.5.1	Čítač/časovač 0 – generátor signálu 1 kHz	241
10.5.2	Čítač/časovač 0 – siréna	243
10.5.3	Čítač/časovač 1 v režimu PWM – PWM regulace	246
10.5.4	Čítač/časovač 0 – PWM regulace	249
10.5.5	D/A převodník využívající PWM regulaci	251
10.5.6	Další příklad z kapitol 11 a 12	252

11 ASYNCHRONNÍ SÉRIOVÝ KANÁL (UART) A JEHO POUŽITÍ 253

11.1	Popis UART mikrokontrolérů AVR.....	254
11.1.1	Registry UART	254
11.1.2	Vysílání dat	258
11.1.3	Příjem dat	259
11.2	Přípravek ATRS232.....	260
11.3	Sériový port a PC	261
11.4	Ovládání sériového portu v operačním systému Windows	262
11.5	Příklady	263
11.5.1	Univerzální oživovací kit	264
11.5.2	Přeladitelný impulzní generátor.....	269
11.5.3	10bitový D/A převodník řízený počítačem	274
11.5.4	Programovatelný generátor.....	278

12 MĚŘENÍ NAPĚTÍ A JINÝCH FYZIKÁLNÍCH VELIČIN 287

12.1	Zabudovaný analogový komparátor	288
12.1.1	Registr ACSR	288
12.1.2	Měření kapacity nebo odporu bez použití záchytného registru	290
12.1.3	Měření napětí s použitím záchytného registru – přípravek AVRADC8	297
12.2	Vnější A/D převodník MCP3002	302
12.2.1	Základní principy činnosti	304
12.2.2	Přípravek ATMCP3002	308
12.3	Vnější převodník napětí – kmitočet LM331	314
12.3.1	Přípravek ATLM331	315
12.3.2	Přípravek AT4SDYNR	316
12.3.3	Použití obou přípravků	318
12.4	Zabudované A/D převodníky	325
12.4.1	Základní vlastnosti	325
12.4.2	Parametry.....	326

12.4.3	Operace	327
12.4.4	Předdělička	328
12.4.5	Funkce potlačovače šumu	329
12.4.6	Technika snížení šumu	329
12.4.7	Řídící registry	330
12.4.8	Skenování více kanálů	332
12.4.9	Příklad použití A/D převodníku	333
12.5	Vnější převodník teplota – šířka impulzu SMT16-30	336
12.5.1	Stručný popis senzoru SMT160-30	337
12.5.2	Měření středy signálu	338
12.5.3	Měření teploty pomocí senzoru SMT160-30	341

13 ZBÝVAJÍCÍ RYSY MIKROKONTROLÉRŮ AVR 347

13.1	Sériový kanál SPI	348
13.1.1	SPCR – řídicí registr SPI kanálu	350
13.1.2	SPSR – stavový registr SPI kanálu	351
13.1.3	SPDR – datový registr SPI kanálu	351
13.1.4	Příklad použití SPI kanálu	351
13.2	Režimy spánku	354
13.2.1	Idle mode (režim nečinnosti)	354
13.2.2	Power-down mode (režim sníženého napájecího napětí)	355
13.2.3	Power Save mode (režim snížené spotřeby)	355
13.2.4	Závěrečné poznámky	356
13.2.5	Použití režimu Idle	356
13.3	Zabudovaná E²PROM	358
13.3.1	Přístup do E ² PROM	359
13.3.2	Registry pro práci s E ² PROM	360
13.3.3	Prevence poškození obsahu E ² PROM	362
13.3.4	Příklad práce s E ² PROM	362
13.4	Nabídka přípravků	364

14 NOVÉ VÝVOJOVÉ KITY PRO MIKROKONTROLÉRY ATTINY2313 A ATMEGA8535 365

14.1	Nahrání programu do vývojového kitu SDK2313 nebo SDK8535	366
14.2	Dialog Nastavení propojek	367
14.3	Dialog Programování EEPROM	368
14.4	Maximální hodinový kmitočet	369
	PŘEHLED PŘÍPRAVKŮ ATMEL	370
	PLOŠNÉ SPOJE	370
	LITERATURA	371

CO NAJDETE NA DOPROVODNÉM CD-ROM

Doprovodné CD-ROM obsahuje všechny informace potřebné pro snadnou práci s knihou. Tyto informace lze rozdělit do logických celků, které se nacházejí v oddělených adresářích:

- adresář **BEN** obsahuje přehled vydaných knih a CD nakladatelství BEN – technická literatura (aktualizováno k počátku června 2006), jejichž součástí je počítačová verze tištěného katalogu – Edičního plánu „Jaro/léto 2006“,
- adresář **DATASHEET** obsahuje dokumentaci vybraných integrovaných obvodů a především procesorů ATMEL, které jsou v knize používány, ve formátu PDF. Najdete zde též samorozbalitelný archiv programu Adobe Acrobat Reader verze 5.0, který slouží k prohlížení PDF souborů.

Tip: Zajímavá je také originální dokumentace (v angličtině) o přechodu ze starších typů procesorů AVR na nové.

- adresář **FOTO** obsahuje, jak sám název napovídá, fotografie hotových přípravků. Každý byl nafocen z několika pohledů, aby byla lépe dokumentována jejich možná stavba. Do shodného adresáře jsme umístili trial verzi prohlížeče staženou z Internetu (<http://www.acdsystems.com>): **ACDSee Classic**

Tip: pokud se vám fotografie zdají příliš tmavé, aktivujte ve vašem prohlížeči Gamma korekci na hodnotu např. 1.50 (optimální hodnota závisí na nastavení vašeho grafického subsystému).

- adresář **KATALOG** obsahuje počítačovou podobu tištěného katalogu v PDF z dubna 2006. Aktuální ceny součástek najdete na URL: <http://www.gme.cz>.

Protože orientační ceny všech součástek byly brány z katalogu a ceníku z roku 2003, jsou pro úplnost na CD také ponechána původní data ceníku z doby prvního vydání knihy, tj. z března 2003,

- adresář **OBEKNICE** je off-line podoba [www stránek](http://www.obecnice.cz) (včetně ceníku) předního českého prodejce obvodů (Zásilková služba ELEKTRONIC OBEKNICE), programovacích kitů a programátorů Atmel. Navíc je na těchto stránkách přehled zapojení konektorů a redukci ze známého webu „**Hardware book**“,

- adresář **PROGRAMY** obsahuje zdrojové i přeložené formy všech programů realizovaných v knize a ovládací programy pro programátor ISP (**SDKAVR**, **SDK2313**, **SDK8535**),

- adresář **SPOJE** obsahuje klišé plošných spojů všech přípravků popsaných v knize ve formátu TIF a navíc ve zdrojovém formátu BRD programu EAGLE je verze 2.6, aby si čtenáři případně mohli plošné spoje upravit podle vlastních představ. Některé spoje jsme ještě v redakci dodatečně upravovali (zvětšování úchytných plošek pro součástky, ...), takže finální verze je uložena pouze ve formátu TIF (je shodná s klišé otištěnými v knize),

- adresář **SW** obsahuje následující programové balíky, které byly staženy ze stránek firmy Atmel (http://www.atmel.com/dyn/products/tools_card.asp?tool_id=2725) a které jsou vhodné pro vážnou práci s procesory Atmel AVR:

- AVR assembler pro Atmel AVR v. 3.1 (pro Windows), cca 1 MB
- AVR studio v. 3.56 (starší verze), cca 7,5 MB
- AVR studio v. 4.12 (build 460, 11/2005), cca 50 MB,
- AVR studio v. 4.12 service pack 1 (1/2006), cca 10 MB,
- AVR studio v. 4.12 service pack 2 (3/2006), cca 10 MB,
- doprovodná dokumentace v PDF (anglicky)

- adresář **UPDATE** obsahuje důležité informace oproti prvnímu vydání.

O KNIZE

Tato kniha je zaměřena na popis a ukázky praktických použití mikrokontrolérů **ATMEL AVR** typů: **AT90S1200**, **AT90S2313**, **AT90S2343**, **AT90S4433**, **AT90S8515** a **AT90S8535**. Pozornost je věnována především typu **AT90S2313**, který bylo možno pořídit za rozumnou cenu (okolo 85 Kč) a vyniká relativně vysokým počtem zabudovaných periférií. Jsou však uvedeny i aplikace mikrokontrolérů **AT90S2343** (levný typ v 8vývodovém pouzdře) a **AT90S8535** (nejvíce vybavený typ). Všechny mikrokontroléry se vyznačují **RISC** architekturou (zajistí vysoký výpočetní výkon), velkým počtem pracovních registrů a hlavně možností sériového downloadu (podporuje programování přímo v navrhované aplikaci; značně zjednodušuje vývoj aplikací).

Nejdříve je proveden stručný popis vlastností jednotlivých mikrokontrolérů a AVR architektury včetně sériového downloadu. Tento popis je zakončen návodem na stavbu SDK kitů (programátorů – vývojových desek) pro mikrokontroléry **AT90S2313**, **AT90S2343** a **AT90S8535**. Zájemce si na podobném principu může sestavit vlastní programátory pro ostatní typy mikrokontrolérů.

Následuje uvedení programátorského modelu, instrukční sady a programování za pomoci direktiv překladače AVR 3.1.

Další kapitoly přinášejí klasické aplikace AVR (řízení skupiny LED, 7segmentového LED displeje, LCD displeje a maticové klávesnice) a ukazují použití obvodu **SAA1064** (budič 4místného segmentovkového LED displeje ovládaný sběrnici I²C).

Následuje popis přerušovacího systému a zdrojů resetu. Je ukázáno praktické použití zabudovaného obvodu **Watchdog**.

Velká pozornost je věnována použití čítačů/časovačů. Jedná se o obsluhu displeje s časovým multiplexem, měření kmitočtu, **PWM regulaci**, použití pro **A/D** a **D/A převody**.

Další kapitola popisuje možnosti sériového kanálu a připojuje 4 aplikace řízené programy, které pracují pod operačním systémem **Windows 95** a vyšším (univerzální 8bitový vstupně/výstupní port; impulzní generátor; D/A převodník řízený počítačem; generátor programovatelných průběhů).

Následuje kapitola, která je věnována otázce **měření fyzikální veličin** (především napětí). Jsou uvedeny příklady použití zabudovaného analogového komparátoru pro měření kapacity resp. odporu a napětí (spojeno s čítačem pracujícím v režimu **Input Capture**), čítače (měření napětí mezipřevodem na kmitočet), externího A/D převodníku **MCP3002** a zabudovaných A/D převodníků (pouze u typů **AT90S4433** a **AT90S8535**). Dále jsou uvedeny dva příklady práce s teplotním senzorem **SMT160-30 (SMARTEC)**.

Poslední kapitola se věnuje zbývajícím rysům AVR. Jedná se o ukázkou použití paměti **E²PROM**, **SPI** kanálu a režimů snížené spotřeby.

V příkladech jsou použity přípravky popsané v knihách: **Práce s mikrokontroléry AT89C2051** a **Práce s mikrokontroléry AT89S8252** (tyto knihy však nezbytně nepotřebujete, vždy je uveden krátký popis vysvětlující funkci a konstrukci přípravku). Dále jsou publikovány nové přípravky, které především demonstrují možnosti zabudovaných periférií AVR.